ПЕТЕМ ТЕНЧЕРИ ПРОЛЕТАРИСЕМ, ПЕРЛЕШЕРЕ!

КОММУНИЗМ ЯЛАВЁ

Совет Союзёнчи Коммунистен партийё Чăваш обкомёпе Шупашкар хулă комитечěн тата Чăваш АССР Верховнăй Совечěпе Шупашкар хула Совечěн хăçачě

1953 çул
Август
5
ЮНКУН
№ 152 (9061)
36-мěш çул тухать.
Хакě 20 пус.

Паянхи номерте:

Тырă — Тăван çěршыв пуянлăхě. Колхозниксемпе механизаторсем, государствăна срокчен тырă парса татассишěн кěрешěр! (1 стр.).
Тăван çěршыва (1 стр.).
ПАРТИ ПУРНАÇЕ: Г. Матвеев. — Критикăлла статьясен витěмлěхěшěн: Н. Пушкин.—Парторганизаци рольне Ústermелле (2 стр.).
УЧИТЕЛЬСЕН АВГУСТРИ КАНАШЛАВЕСЕМ ТЕЛНЕ П. Архипов.—Вěренăпе воспитани ěçěн пахалăхне лайăхлатассишěн (2 стр.).
НАУКА ÇИТЕНЕВЕСЕНЕ ЯЛХУÇАЛАХНЕ АНЛАН КЕРТСЕ ПЫРАР! Н. Соколов.—Кěрхи тырăсене малта пыракан агротехникăна пурнăçласа ăкмалла (2 стр.).
А. Михайлов. — Строительство ěçěсен пахалăхне лайăхлатмалла (3 стр.).
Александр Клементьев.—Эсě ăăнăшатăн... Калав (3—4 стр.).
Чехословакире Кличав çинчи пěвене туса пěтернě (4 стр.).
«Анри Мартэна ирěке кăларни—Франци халăхěн çěнтерěвěе» (4 стр.).
Перемирие пурнăçланине сăнакан комиссии пěрремěш ларăвě (4 стр.).

Çěнě вěренý çулне лайăхрах хатěрленер

Совет Союзěнчи Коммунистсен партийě ертсе пынине совет халăхě социализма экономикăна хăвартăн хăпартассишěн, ěççыпинсем пурнăç шайне малалла ўстерессишěн, культурăна, халăха вěрентес ěçе - чечеклентессишěн ывăма пěлми ěçлет. Совет сынписен, партия XIX-мěш съезчěн историлле решенийěсемне хăвалаканса, пур ěçре те, çăн путтăр халăха вěрентес ěçре те, палăр ўсěмсем туса пырассě.

Пěтěм совет сынписемне пěрле, социализма культурăна, халăха вěрентес ěçе лайăхлатса пырассишěн çутěç работникěсен, учительсен ěнăшăн çаpě тăрăпса ěçлет. Пирěн çěршыври шкулсем хăйсен ěçěпне çулсерен çěнě çитěнўсем туса пыраççě, Çавăн çинчен халăх хуçалăхне 1953 çулта аталантармалли государство планне пěрремěш çурçулăхра тулăрарăн итогěсем ўçăмăн кăтартса пыраççě. Çак çулта ССР Союзěнче вăтам шкул пěтěрсе, çитěнни çинчен пěлтерекен аттестат илнě çамрăксен хисепě пěтěрěпне таналлапторан 37 процент ўсрě.

Халăха вěрентес ěçе пирěн республика та чылай çитěнўсем туса пырать. Республикăра пурне те çичě çул вěрентессине пурнăçа кěртсе пынине пěрлех вăтам пĕлăм илесси саpăлса пырать. Вăтам шкулсен хисепě çулсерен ўсет. Кăçал, çěнě 1953—1954-мěш вěренý çулě пусланнă çěре, республикăри çичě районта çěнě вăтам шкулсем ўçăмалла.

1953-мěш çулта вăтам шкул пěтěрсе, çитěнни çинчен пěлтерекен аттестат илнě çамрăксен хисепě пěлтěрхине таналлапторан 36 процент ўсрě. Вăтам шкула пылăн тата кěмěл медальсемне пěтěрсе тухнисен хисепě 61 процент ўсрě.

Анчах иртнě вěренý çулěн итогěсем шкулсен ěçěнче çапах пысăк ситменлěхěсем пурринне кăтартса пыраççě. Шкулсенче вěренўре ăнкěрсе шырăман ачасен хисепě питех те пысăк. Нумай шкулсенче вěрентě пахалăхě пачах та çителěкěçěр.

Çěнě вěренý çулěнче çак ситменлěхěсене пěтěрес, шкул ěçěн пахалăхне ўстерес тĕлĕшне пысăк задачăсем тăраççě. Çак задачăсене пурнăçласа ěçри ăнăçу нумай енчен çěнě вěренý çулне пур енчен те тĕплěн тата вăхăтра хатěрленнинчен килет.

Парти, совет организацийěсен, ěççыпинсем пулăшнине республикăри нумай шкулсем çěнě вěренý çулне тĕплěн хатěрленес çитрěс е вěренý çулне хатěрленес ěçене ăнăçлăн вěслеес пыраççě. Анчах чылай районсенче вырăнти Советсем, çутěç органěсем, шкул директорěсем шкулсене çěнě вěренý çулне хатěрлес ěçене чăтăм çук тăсса пыраççě.

Пумай районсенче шкул çурчěсене юсас, шкулсемне учительсен хваттерěсем валли вутă хатěрлесе парас ěçсем питех те вăраха юлса пыраççě. Сăмахран, Калинино, Йěпрес, Чурачăк, Вăрмар, Канаш, Ячăк районсенче капиталлăх ремонт туна палăртă шкул çурчěсенчен пěрне те юсаса çитермен тата хăшпěр шкул çурчěсене юсама тытăмман та. Канаш районěнчи Шăккăлти вăтам шкул çурчěн çиппиттине пăсса çěнěрен витме палăртă пулнă. Анчах ку тĕлĕшне шкул директорě те, çутěç пайě те нимěн те туманхе. Октябрьски районěнче районăн центрěнчи вăтам шкул çурчне тултан хăмана çапса тухма палăртнă, анчах ку ěçе тăма шухăш çитмěлле. Сăмахран, Калинино, Йěпрес, Чурачăк, Вăрмар, Канаш, Ячăк районěсенче капиталлăх ремонт туна палăртнă шкул çурчěсенчен пěрне те юсаса çитермен тата хăшпěр шкул çурчěсене юсама тытăмман та. Канаш районěнчи Шăккăлти вăтам шкул çурчěн çиппиттине пăсса çěнěрен витме палăртнă пулнă. Анчах ку тĕлĕшне шкул директорě те, çутěç пайě те нимěн те туманхе. Октябрьски районěнче районăн центрěнчи вăтам шкул çурчне тултан хăмана çапса тухма палăртнă, анчах ку ěçе тăма шухăш çитмěлле. Çак вăхăтрах шкула юсама хăма уйăрса парас тĕлĕшне Октябрьски районсовет исполкомě те нимěн те тумасть.

Чурачăк районěнче шкул çурчěсене юсас ěç вěренелěх ывăç çуккине чарăнса тăрать. Çавăн пирки районта тĕплěн юсама палăртнă 6 шкутан пěрне те юсаса çитермен. Райсовет исполкомě ку тĕлĕшне шкулсене тивěçлě пулăшу памасть.

Хăшпěр районсенче кăçал шкулсем валли çěнě çуртсем туна ăнăшăннă. Анчах çěнě çуртсем тăвас ěçсем вăраха юлса пыраççě. Сăмахран, Тĕрлемесри вăтам шкул çуртне туна кирлě материалсем пурте пур пулни те кунта çурта пурăмăн тытăнман, ун пекěçе те хăвса çитермен-та. Вăрмар районěнчи Вăрманкасри çěнě çул вěренмелли шкул валли çěнě çурт лартас ěçсем те çавăн пекех вăраха юлса пыраççě.

Ўйрăм районсенче чылай шкулсем валли вутă пачах та туртăраса кăларман. Чурачăк районěнче 7 шкута, Йěпрес районěнче 6 шкута, Калинино районěнче 4 шкута, Вăрмар районěнче 5 шкута паян куна вутă пачах та çук, нумай шкулсенче вутă запасě хăлăс хутма кирлě çурринчен те каварах. Анчах çак районсен райсовет исполкомěсем, çутěç пайěсем, чылай ял Совечěсем ку тĕлĕшне шкулсене тивěçлě пулăшу памаççě.

Çěнě вěренý çулне хатěрленес ěçре республикăра иртнě ситменлěхсем те нумай. Сăмахран, чылай шкулсенче учительсем вăхăтрах экзамен тытма хăвалăнă вěренекенсемне е пачах ěçлемеççě, е ку ěçе чăтма çук янăх туса пыраççě. Ячăк, Канаш районěсенчи пур шкулсенче те тенě пекех вěренекенсене кěркунне-ни экзаменсене тытма хатěрлес çněпне çуллахи уйăхсенче ěнměн те туман. Ячăкěри вăтам шкута кěркунне экзамен тытма 101 вěренекене хăварнă. Учительсен тимсěрлěхне пуна тата çак ěç çине шкул директорěсě С. Матвеев дěрне витěр пăхнă пирки, ку шкута кěркунне экзамен тытма хăварнă ачасемне анчах уйăхсěнче ěçлеме тытăмман. Çавăн пекех Ячăк районěнчи Çěнě Вăрман вăтам шкута, Тăрăмри, Курнашкри тата ытти хăшпěр шкулсене вěренекенсене кěркунне экзаменсем пама хатěрлес ěç мăнăçа хăварнă. Районăн çутěç пайě ку ěçе пачах та хупăнмăн.

Хăшпěр çутěç пайěсем çуллахи вăхăтра учительсен квалификацине хăпартас, вěсене çěнě вěренý çулěнче ěçлеме хатěрлес ěçе хаклламаççě. Канаш районěн çутěç пайěн (заведующийě В. Петров) Шупашкарта пулса иртекен çуллахи тĕрлě курсене 39 учителе ямалла пулнă, анчах курсенче, вěренме 24 учитель кăна пынă.

Çěнě вěренý çулě пусланичěн шкулсенче çěнě вěренý çулне хатěрлес тĕлĕшне тыннăн ěçлеççě. Çак вăхăтрах шкулсене çěнě вěренý çулне хатěрлес тĕлĕшне туннăн ěçлеççě. Çак кунсем хупăнниче шкул çурчěсене юсаса çитермелле, вěрентě ěçěне кирлě оборудование тухнăмана, ěçле хутма кирлě вутта туртăраса кăлармала, шкулсенче спортплощадкисене ěçрěне кěртмелле. Çавăнпа пěрлех шкулсенче кěркунне экзамен пама хăварнă вěренекенсене экзаменсене ěçрěкеллě ирттěмелле. Кашни учителěн çěнě вěренý çулěнче ěçлемелли плансене хатěрлесе çитермелле.

Çěнě вěренý çулне хатěрленес ěçре шкула явăстармалли ачасене хисепне илесси палăр вăрăмăна тăрать. Иртнě çулсенче шкула вěренмелли ачасене хисепне илес ěçре пысăк çитменлěхсем пулнă пирки çулсеренех вěренý çулěн пусланнěçěнче шкула явăстарман ачасем пумай пулнă. Кăçал шкула вěренмелли пěр ачана та хисепе илмесěр хăвармалла мар.

Çěнě вěренý çулне ěнăçăн хатěрленесси Çутěç министерстви, район, хула çутěç пайěсен ěçри тимлěхěнчи, оперативлăхěнчен нумай килет. Анчах пăнк кунçăк тимлěхне оперативлăх çутěç органěнчен ěçěнче çителěкěç теме çук. Çутěç министерстви вěренý çулне хатěрленесси вырăнта, районсенче мěнле пынине çителěкěçěр çěнтерěвеллě, вěренý çулне хатěрленес ěçри çитменлěхсене вăхăтра пěтěрес тĕлěшěн çěнтерěвеллě, вăраха ямасăр татса памалла. Вěренý çулне хатěрленес ěçри çак татăклă кунсенче çутěç органěсенче ěçлекенсен пěтěм тимлěхне ěçлемелле, ěç мěнле пынине час-часах вырăна, шкулсене туса тăрăшмелле, черетěр тăракан ыйтусене вырăнта тата памалла.

Парти, совет организацийěсен çак палăр ěçре çутěç органěсене, шкулсене çирсерен пулăшса пымалла, вěсем хăйсен пăхăнăвěсенче шкулсене туса пама, палăра пыракан ситменлěхсене вăхăтра çněрне пулăшмалла.

Шкулсене çěнě вěренý çулне хатěрлес ěçсене пур майсемпе те хăвартăтассěн, çак ěçри ситменлěхсене çирсе ярасси партине совет организацийěсем, çутěç органěсем умěнче халě тăракан палăр задачăсенчен пěри пулса тăрать.

Украинăра вырăнти промышленность вăйланать

КИЕВ, августăн 3-мěшě. (ТАСС). Украинăра вырăнти промышленность, вăйланăсах пырать.

Харьков областěнче Буйнски районě ăнăçлă вăхăтра çěнěтнě. Вăл çулталăкра ăнăçлă ямаласем 52 миллион тăрăм тăсăна кăларма пултарать.

Днепропетровск областěнчи Нижнеднепровска çуçě çине витмелли тимěр тăвакан завод тăсăна пěтěрěççě. Ку завода хăвăрăн çěнě оборудованăн вырăнсăрăсем хăрăççě.

Чернигови музыка хатěрлěсěн тăракан фабрикăна пианино е туса кăларăмалли конвейера вырăнсăрăççě. Çак вăл пианинăсем туса кăларăсенне ăнăçлă хăй хуçăççě. Житомири фабрикăра хуçă кунăсенче банăсем туса кăларăмалли конвейерăн агрегата вырăнсăрăççě. Кунтăх электричество вăйěнě ăнăçлă тăшăмăллăн установка çăççě.

Тырă—Тăван çěршыв пуянлăхě

Колхозниксемпе механизаторсем, государствăна срокчен тырă парса татассишěн кěрешěр!

Государствăна—тырă

ПАРАЧКАВ. Государствăна тырă парас ěç районта куллен-кун вăйланса пырать. Августăн 1-мěшě тĕлне Максим Горький ячěпе тăракан колхоз хатěрлеп пунктне графика палăртнинчен виçě хут ытларах тырă дěçрě.

Районти Жданов ячěпе, Суворов ячěпе тăракан, «Ударник» тата «Первомайский» колхозсем государствăна 15—20-мěр тонна тырă пачěç. В. ТОНЫШЕВ.

* * *

ЕЛЧĚК. Мичурин ячěпе тăракан колхозра государствăна тырă лесме ятарласа транспорт бригади организациленě. Бригада членěсем халě 3 автомашăнпа тата 30 лавпа кунěн-сěрěн хатěрлеп пунктне тырă çуртăраççě.

Колхоз государствăна 1.200 пăт ытла тырă лесçе пачě. В. НАУМОВ.

* * *

ЧУРАЧĂК. Совет Союзěнчи Коммунистсен партийě 50 çул тăтăрăнне районти чылай колхозсем тырпул пуха кěртес ěçе хăвăртлăтнине палăлă тăрěç. «Авангард», «Прожектор», «За коммунизм», «Путь Сталина», Сталин ячěпе тăракан ялхуçалăх артелěсем ыраш вырса пěтерсе авăн çапма, государствăна тырă пама тытăнчěç.

Июлěн 30-мěшěнче Сталин ячěпе тăракан колхоз хатěрлеп пунктне 200 центнер, «Авангард» колхоз—125 центнер, «За коммунизм» колхоз—49 центнер тырă лесçе пачěç. М. ЛАНДЫШ.

* * *

КУСЛАВККА. Чылай колхозсем тырă вырма тухнă хыçсăнах авăн çапассине ěçлěрěç, государствăна çěнě тырă пама пуçларěç. Августăн 1-мěшě тĕлне районти 16 колхоз хатěрлеп пунктне чылай тырă лесрě, маттăнăн пилěкчăлăхри графика виçě хут иртнерсе çутăрарăç.

«Новый путь» колхоз (председательě Краснов ыхташ) июлěн 27-мěшěнчен пуçласа тырă парас ěçе кашни кун хуçăнать. Тăваткă кун хушшинче 315 центнер тырă парса, колхоз графика 8 хут иртнерсе çутăрарăн.

«Красная Волга», «Путь Ленина» тата «Победа» колхозсем те комбайнсемпе вырса пухнă тырра çиленчěк хатěрлеп пунктне лесçěçěç. Тырă памалли плана сроччен çутăрасшăн кěрешěç, вěсем талăкри графика 3—4 хут иртнерсе çутăраççě. Т. ИВАНОВ.
(Хăмăр корр.).

Комбайнсен ăмăртăвě

ПЕРВОМАЙСКИ. «Пионер» колхоз тăхăрěнче «С-4» самоходлăх комбайн ěçлет. — Питě лайăх машина, пěр тăхăр ăнăçăн вырать, — теççě колхозниксем.

Çамрăк комбайнер В. Казенов хăйне шанса панă агрегатна малтанхи виçě кун хушшинче 31 гектар ыраш вырчě, куллени норма 125—130 процент тăтарса пычě.

Василий Казенов самоходлăх комбайнна виççěмěш çул ěçлет. Çак кěске вăхăт хушшинче вăл пысăк опыт пухрě, малтанхи çул МТС-ра пěрремěш вырăн йышăнчě, иртнě сезона вара задание 150 процент тăтарчě.

В. Казенов кăçал 400 гектар çинчи тырра вырса пухма сăмах пачě, хăйне пěрле ăмăртса ěçлеме МТС-ри чи лайăх комбайнерсенчен пěрне — Петр Макаров комсомолеца чěнчě.

Халě ăнтě пуçтăрулăх комбайнер илнě обязательствăна чыслăн пурнăçассишěн кěрешет. Вăл кашни сехетне туллин çуçă курма тăрăшать. А. ТУКМАКОВ.

* * *

СЕНТЕР. Механизаторсем хушшинче пыракан социализма ăмăртăва хутшăнса, МТС-ри Демидов тата Кольцов комбайнерсен кăçал пысăк обязательствăсем пачěç. Вěсем комбайнна тырпул пуха кěртмели сезонти плана 150 процент тăтарма сăмах пачěç.

Комбайнерсем панă сăмаха ěçпе çирěплетеççě, сменăри норăна ытлашшипех тăтарса пыраççě. Комбайнер Демидов ыхташ «Аврора» колхоз хирěнче ěçлет, куллен 8 гектар вырăнне 12—15-мěр гектар ыраш вырать.

Паллă механизатор

ВĂРНАР. МТС-ри Алексей Семенов механизатор иртнě çул комбайнна лайăх ěçленě.

Кăçал Семенов ыхташ пěлтěрхинчен темиçе хут тăхăçлăрах ěçлет. Çак хăрăç кунсенче вăл, кашни сехетне туллин çуçă курса, «С-4» самоходлăх комбайнна кулленех 20—25 гектар тырă вырать.

Ултă кун хушшинче вăл 145 гектар тырă вырчě.

Комбайн пěр чарăнмасăр тинěс ěçлетěр тесе, колхозниксем комбайнна вырса çаннă тырра автомашинăна тата лавеемне туртăрасах тăраççě. Комбайн патне бензин, механизмсене сěрмелли çу тата шăм кирлě чухлě лесçе параççě. Е. ЗАХАРОВ.

Машинăсемпе ěçлессине хакламаççě

КОМСОМОЛЬСКИ. Районти чылай колхозсенче кěрхи тырăсене вырас ěçре машинăсемне питех те сахал çуç кураççě. «Алга» колхоза ыраш вырма тухнăранпа 10 кун иртрě, анчах та кунта халичен те ăшейăка пур, вěсенчен виççěшне ку тарана çитсе те юсаман. Колхоза ик комбайн илсе пынă, анчах вěсене те тěрлě сăмахсене пула ěçлемесěр лараççě. Иртнě ик кун хушшинче вěсем пěрле те 8 гектар анчах ыраш вырăнă, июлěн 29-мěшěнче вара комбайнерсем кунěпех вăхăта ěçленě-ěçлемен иртрěçěç.

Машинăсемне ěçлессине хакламан пирки ыраш вырас ěç кунта вăраха кайрě. Ěç планě тăрăх, кěрхи тырăçěсě 8 кун хушшинче пухса кěртеллě пулсан, 10 кун хушшинче 450 гектар анчах вырнă тата 196 гектар вырмалла. 5—6-мěш бригадăсенче тăккалаçăкăсемпе янăх кěрăçěçě, выртнă ыраша çăлтан вырса нумай пучах тăккаласа хăвараççě.

Колхозра кěртесене капана хывма, авăн çапма тытăмман, çавăнпа та государствăна тырă парас ěç те юлса пырать.

«Гигант», Мичурин ячěпе, Ленин ячěпе тăракан тата ытти чылай колхозсенче те комбайнсемпе янăх çуç кураççě. Хăшпěр колхозсенче трактор бригадисемпе уй-хир бригадисем пěр-пěрěнне тачă çыхăнса ěçленěçěн пула пысăк çитменлěхсем пулаççě. Молотов ячěпе тăракан колхозри уй-хир бригадирě Г. Шемякин ыхташ бункерти тырра пушатмасăр комбайнна ěçлеме чăрмантарнă. «Нива» колхоз çинчен те çаннăн калаçмалла.

МТС дирекцийě тырпул пуха кěртес ěçре техникăна янăх çуçă курнине кирлěççе ларать. Вăл ěçри çитменлěхсен çăлтанне тěпчече пěлмěст, вěсене пěтěрме мерăсем ěнăшăмасть. Н. ИВАСОВ, Л. ТАЛЛЕРОВ.

Тăрăшса выраççě

ИШЛЕЙ. Жданов ячěпе тăракан колхозри колхозниксемпе колхозницăсем, кашни гектартан 100 пăтран кая мар тěштырă пуха кěртессишěн тăрăшса, пěр-пěрěнне социализма ăмăртса ěçлеççě. Р. Юнусова, Е. Антонова, А. Данилова, М. Гаврилова, А. Антонова колхозникěсем тата ытти çěн ěçлеççě.

Ыраша çăлтан вырса нумай пучах тăккаласа хăвараççě.

Колхозра кěртесене капана хывма, авăн çапма тытăмман, çавăнпа та государствăна тырă парас ěç те юлса пырать.

«Гигант», Мичурин ячěпе, Ленин ячěпе тăракан тата ытти чылай колхозсенче те комбайнсемпе янăх çуç кураççě. Хăшпěр колхозсенче трактор бригадисемпе уй-хир бригадисем пěр-пěрěнне тачă çыхăнса ěçленěçěн пула пысăк çитменлěхсем пулаççě. Молотов ячěпе тăракан колхозри уй-хир бригадирě Г. Шемякин ыхташ бункерти тырра пушатмасăр комбайнна ěçлеме чăрмантарнă. «Нива» колхоз çинчен те çаннăн калаçмалла.

МТС дирекцийě тырпул пуха кěртес ěçре техникăна янăх çуç курнине кирлěççе ларать. Вăл ěçри çитменлěхсен çăлтанне тěпчече пěлмěст, вěсене пěтěрме мерăсем ěнăшăмасть. Н. ИВАСОВ, Л. ТАЛЛЕРОВ.

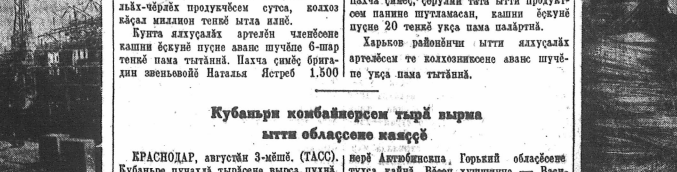

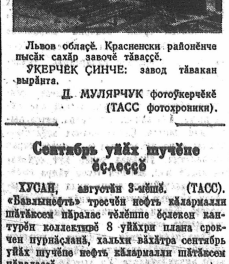

Львов облаçě. Краснески районěнче пысăк сахăр завоčě тăваççě.

УКЕРЧЕК ÇИНЧЕ: завод тăваканăн вырăнта.

Д. МУЛЯРЧУК фотоўкерчěкě (ТАСС фотохроники).

Ěçкунěсем тăрăх аванс шучěпе укçа параççě

ХАРЬКОВ, августăн 3-мěшě. (ТАСС). «Шлях Ленина» ялхуçалăх артелěн колхозниксем ир ăăкěрекен пахча çимěçěне тата ытти культурăсене нумай пуха кěртěççě, çак культурăсен тухăçăхě пысăк. Вылăх-чěрăх фермисенче те çутăх продукции хисепě чылай ўснě. Вылăх-чěрăх продукцийěн çутěç, колхоз кăçал миллион тенкě ытла илнě.

Кунта ялхуçалăх артелěн членěсене кашни ěçкунě пусне аванс шучěпе 6-шар тенкě пама тытăннă. Пахча çимěç бригадин звеньевойě Наталья Ястреб 1.500 тенкě ытла илнě. Павел Хижня, Иван Житченко, Галина Халоша тата ытти нумай çынсем икшер пин тенке яхăн илнě.

Тырпул тухăçлăхне тата хуçалăхра çутăлăх продуктсен хисепне ўстерěм шутпа «Шлях Ленина» колхоз кăçал, тырă, пахча çимěç, сěрулми тата ытти продуктсем панине шутламасан, кашни ěçкунě пусне 20 тенкě укçа пама палăртнă.

Харьков районěнчи ытти ялхуçалăх артелěсем те колхозниксене аванс шучěпе укçа пама тытăннă.

Кубаньри комбайнерсем тырă вырма ытти областсене каяççě

КРАСНОДАР, августăн 3-мěшě. (ТАСС). Кубаньре пучăкăн тырăсене вырса пухнă. Халě уй-хирсенчи улăма пухса çапана хывас ěçе вěçлеççě, кěрхи тырăçěм ăмăн суха тăваççě.

Совет Союзěн çурçěрти тата хěвелтăхăçěнчи областěсенче тырă вырма халě çěç тытăнаççě. Ку областěсене Кубаньрен 1.800 комбайнер туйса çитěр. Çак шутран пин çым хăйсен машинисемне каяççě.

Пăн Курганăнăн районěнчи Родинковски машина-трактор станцийěн 200 комбайнерě Актюбинскăна, Горький областěсене тухса кайнă. Вěсен хушшинче — Василий Сумской. Вăл кăçал 345 гектар çинчи тырра пухса кěртнě, 6.500 центнера яхăн тырра çапса тасатнă. Актюбинск областěнче вăл хăйěн «Сталинец-6» комбайнěпе сезонри тепěр норăна пурнăçлама сăмах панă.

Кубаньри комбайнерсем тырă вырма Мускав областě, Белоруссие, Литвана, Казахстана каяççě.

Украина ССР-ěн Волынь областěнче вěтěн-ăшăнăн пухса кěртěме тытăннă.

УКЕРЧЕК ÇИНЧЕ: Голобы районěнчи Сталин ячěпе тăракан колхозра вěтěне машинăна пухса кěртěççě.

Г. САЖНЕВ фотоўкерчěкě (ТАСС фотохроники).

Çěнě шкулсемпе интернатсем

БАРАНОВИЧИ, августăн 3-мěшě. (ТАСС). Кунта районти çутěç пайěсен завăвăсенчен области каннăмăш ăнăçлă. Канаплăна пухăнăнсен иртнě вěренý çулěн итогěсене çутăç анăç çěнě çěнě вěренý çулне хатěрлесе çитме мěнле ěçсем тăрăлнине палăртăç.

Çěнě вěренý çулěнче области шкулсенче пěрремěш класра вěренекенсен хисепě пěлтěрхинчен пин çурă çитăнăр пулать. Асăл классенче вěренекенсен йышě те чылай ўсет. Çěнěрен 10 шкул тата 11 интернат ўсăççě.

Халě шкул çурчěсене, оборудованне, наглядăлăх пособисене юсаса пěтěрěççě. Районăн учебниксем çур миллиона яхăн, тетрадьсем миллион ытла ямаллă. Педагогика институчěсенне учительсенчен вěренсе тухнă 334 çамрăка шкулсенче вěрентме янă.

Пыл тухăçлă пулнă

УЛЬЯНОВСК, августăн 3-мěшě. (ТАСС). Области колхозсенче вăлăксенчен пыл ылеççě. Ăтăрсенче пыл нумай пухма май килнěçěн вăрăнсенче кусăрăнне пула тата пыл хурăнсенче ишшер корпусăй вăлăксенче урăнине пуçа, нумай колхозсем кăçал пěтěрхинчен ик хут нумайрах пыл ылеççě. Çурçěр районěнчи «Красная Сура», Николо-Черемшан районěнчи «Заветы Ильича» колхозсем ăтăрсенче ик шар тонна пыл пухса илнě.

ПАРТИ ПУРНАҪЕ

Критикăлла статьясен витĕмлĕхĕшĕн

Вăрнар районĕнчи «Хĕрлĕ ялав» хаçат критикăлла статьясен сахал мар пичетлет. Хаçатра фельетонсем те час-часах пичетленĕç ҫинçе. Редакци критикăлла материалсем пичетленĕ хыçăн вĕсене тăвĕçĕ организацисене ярса парать, вăрăм мерĕсем ăшшăмăн ыйтать. Тĕрĕлĕме ăнăçлă сыруçем тăрăх мĕнле мерĕсем ăшшăмăн ие редакци ыйтăвĕ тăрăлсăр, организацисенче ҫутăнăçлăхăн ăтăвăлă работникĕсене ответ ялан вăхăт ҫитиç ҫинчен ыйтăнать.

Анчах хăшпĕр ҫутăнăçлăхăн организацисен руководителĕсем редакци тĕрĕлĕме тата мера ăшшăмăна ярăнăн сыруçем ҫине кирлĕ пек пăхăнăçĕ, ҫапла вара ăçшăмăна пăхăнăç ăшшăмăн ыйтăвĕсене витĕм ҫук. Ку ăнăçсăр ăнăçăн ăнăçăсăр ăнăçăн ăнăçăсăр ăнăçăн ăнăçă

Чăваш АССР Министрĕсен Советĕнче

Ял Совечĕсен иккĕмĕш кварталти социализмла ăмăртăвĕн итогĕсем çинчен

Чăваш АССР Министрĕсен Совечĕ ял Совечĕсен ăçлăх иккĕмĕш кварталти социализмла ăмăртăвĕн итогĕсене пăхса тухнă. Ăмăрту итогĕсем тăрăх, Улăхĕр районĕнчи Ивановко-Ульяновски, Сĕнтĕрвăрри районĕнчи Шупашкăн, Ечĕк районĕнчи Асăл Пăха Тимеш ял Совечĕсем мала тухнине палăртăк.

Ечĕк районĕнчи Асăл Ечĕк, Нăтĕрке, Вăрнар районĕнчи Вăрманкас, Сĕрпу районĕнчи Рынка, Йĕпрес районĕнчи Кировски, Канаш районĕнчи Вырăскас Пикшик, Ямăнкасси, Янăкăв, Вăмăр районĕнчи Анутăк, Етĕрне районĕнчи Отрелкин ял Совечĕсем лайăх ĕçленине палăртă.

Чăваш АССР Министрĕсен Совечĕ райсовет исполкомĕсене ял Совечĕсем ăмăртăнне малалла вăйласта пыма, колхозлă ял ĕçленĕсене тăрăпла ăçă пырăнăшăн ăçă ĕçленĕсене тăрăпла вĕçке, сроках тата пĕр тăвăлламасăр пухса вĕртне, государствăна тыра тата ялхуçалăх продукчĕсем памалли плана сроччен пурнăçлама, колхозсене ялăр чухлех вăрлăх хатĕрлене пулăшма хушнă. Ял Совечĕсен колхозсене кăмăнне хăварăр тата агротехника правилисене çирĕп пурнăçласа иртĕрме, вылăх-чĕрлĕх фермисене хăтĕрме лайăх хатĕрлесе çитерме, обществăна вылăх-чĕрлĕх валли апат çитĕлĕкĕ хатĕрлеме пулăмалла, Финанс планне вăхăтра тухтарма, заем ăçсине пухма, шкулсене çĕнĕ вĕренĕ çулне лайăх хатĕрлесе çитерме, çăвăн пекех сывлăх учрежденийĕсене, вулав çуртăçсене библиотекăсене ĕçреклĕ ĕçлеме ялăрăн условисем туса пама ĕççăмпасене мобилизациелле.

Строительство ĕçĕсен пахалăхне лайăхлатмалла

Паха, илемлĕ çуртсем чăна çăвăтăрăçĕ. Çăвăнна çуртсене çăвăн пек тăвас пулать.

Вăрçă хыçăнхи çулсенче республикăра паха çуртсем, шкулсем, ача çачĕсем сахал мар туса хартнă. Шупашкăрти Карл Маркс урамĕне Ленинградская урамра туса хартнă пысăк çуртсем хулана илем кĕрĕççĕ. Ăнчах çакна палăртас пулать: пуçлă стройăçсен руководителĕсем техникăлла условисене час-часах пăçаçĕ, çуртсене илемлĕ тума, проектра палăртнă ĕçлене пурне те туса çитерме тăрăшмаçĕ.

Шупашкарти электроаппаратура тăвакан заводра ĕçлекен рабочисем, инженерсемпе техникисем тата служащисем ача çачĕн çуртне тума палăртнинĕн хыçăн çăвăннăччĕ. Çак çурта иккĕмĕш строительствăна монтаж кантурĕ (начальникĕ Юдкевич юлташ) турĕ. Кантур руководителĕсем, тата хисеп ешĕне тухтарассишĕн çĕç тăрăшаçĕ. Çурт стенисем тинĕс мар, карнизсем чăлăш, вентиляци çук, прачечнăй туман. Ăçăрăнăх çăнтăрăн условийĕсене лайăхлатма пулăмăкан ĕçлене ăнăх тунине палăртас пулать. Асăннă çитменлĕхсем пур пулин те завод директорĕнĕ çурта туса пĕтерĕр тесе ыйăнăнă. Çурта туса пĕтермĕçĕр ыйăнăнăне Чăваш АССР Министрĕсен Совечĕ сивлерĕ, завод директорĕнне строительствăна монтаж кантурне çурта лайăх пирĕлĕнсе çитерме хушрĕ. Ăнтăлна çур çула çăкăн çитет. Ăнăа пулин те Юдкевич юлташ правительство вăтартса панисене пурнăçлама тăрăшмасть.

Кантур Карл Маркс урамĕнче общежити çурчĕ тăвать. Кунта та пахалăхăн ĕçреклĕçĕ, техникăлла условисене пăсăçĕ, тимĕрпе бетон конструкцийĕсем ăнăх.

Техникăлла проектсене е условисене пăсна тĕслĕксем те тĕл пулаççĕ. Шупашкарта художниксен çуртне тăваççĕ. Çак çуртăн пулăмĕсене тата çулăнне проекта палăртăк пек туман.

Çирĕплетнĕ проект — строительсемпĕн закон. Çак проекта ăна çирĕплетнĕ органсен çеç улăштăрма пултараçĕç. Техникăлла документсене тĕрĕс мар ĕçрĕкне улăштарни брак тăвасси, строительство хакне ăстересси патне çеç илсе пырать.

Проект туса хатĕрлемĕçĕр çуртсем лартассине чылай çĕрте пĕтермен-ка. Илемлĕ мар хуçăм, ăнăх склад, тĕрĕс мар вентиляци çук, прачечнăй çăмăл çăмăл çăмăл

Чехословакире Кличав çинчи пĕвене туса пĕтернĕ

Заптоцкий сăмах калаçать

ПРАГА, августăн 2-мĕшĕ. (ТАСС). Августăн 1-мĕшĕнче Кличав çинчи пĕвене туса пĕтернĕ. Ăна туса тăвакăн этна слесăрĕ Антонин Заптоцкий, Министра Чехословакийĕн республикăн президенчĕ Антонин Заптоцкий сăмах тухса калаçать. Ăна Кличав шыннине пĕлекенни Чехословакия республикăна Коммунистсен парти ĕçĕпе правительство Клиндо хулинче йĕркеленсе пурнăçне лайăхлăтăвсăмăн тăрăшнине пăхăнăрах пăрахар çĕнĕ тĕслĕх пулăшнине палăртăр. Клиндо хули пуçăн пăхăтăнăн, тенĕçе çук хулинче пыл сăтăвăнне аптрать. Хулана Кличав шыннине ирсе ăçăмăн пуçлăх просвета хăлăхăн демократлăхне правительство кăна пурнăçлаçăр.

Президент хăйĕнне çакна палăртăр: Чехословакия правительстви хăй çинне çăмăртăн çĕнĕ задача ăна ăçăн хăлăх пурнăçне лайăхлатса пыракан пулăшăр, анчах çак задачăна пурнăçлаçăр çĕрте тăсăк ăнăвăрăлăксем чăлăр, çавăнпе çĕнтерсе пулăр.

Китайăн экономикăри çитĕнĕвĕсем

ШАНХАЙ, августăн 3-мĕшĕ. (ТАСС). «Хонаньжибао» хăçăт Хонань провинцийĕнче экономика вăйланăс пăсăк çинчен калаçан сведăнсем пичетленĕ. Çак сведăнсенпе промышленности финансла экономика комитетăн председатель заместителĕ Ли Сань çак провинцири профсоюзсен июлĕн 23-мĕшĕнче пулнă ирхăнăм конференцийĕнче каласа панă.

Провинцире 1952 çулта туса илнĕ пĕтĕмлăх хисепĕ, 1950 çулхине таванăшăрсан, 125,43 процент пулнă, çенĕ Ли Сань. Халăхăн вăхăтра провинцири мĕнпур хресченсен хуçалăхĕсенчен 35,13 процентĕ ăçăçăлăхĕнчи производствăла кооперативсене тата ĕçре пĕр-пĕрне пулăшăвăлли бригадăсене пĕрлешнĕ.

Промышленность производствине ĕçтерес енĕне те пысăк ăсăсем туни. Промышленность производстви 1950 çулта çулăн вăларăнăн продукцийĕн 100 процент вăрăннине ăçăс пулăвăсем, 1952 çулта çулăн вăларăнăн продукцийĕ 410,54 процент чухлĕ пулнă. Машинăсем тăвас ĕç, çĕр кăмрăкĕ кăларасси, электричество энергийĕ туса тăрасси, çăн арăасси, ĕçентăрăн çăнĕ туса хатĕрлесси тата хăвăртрах ĕçсе пыни. Заводсен тата çăрт-ту промышленность предприятийĕсен шучĕ 1953 çулта, 1950 çулхине таванăшăрсан, 95,1 процент çитнĕ.

Халăх влаçĕ Польшăра тырă тухăçлăхне ăстерме тăрăшать

ВАРШАВА, августăн 3-мĕшĕ. (ТАСС). Яхăçлăхăнне аталантарассăмăн, уй-хирĕн тырпул тухăçне ăстерессăмăн тăрăшăса, çутăçăлăх искусственнăй удобренисем тăвасси, 1949 çулхине таванăшăрсан, 33 процент тата, азотăй удобренисем тăвасси 52,3 процент çитнĕ. Кĕçăхăн план тăрăх, фосфорăй удобренисем — 1949 çулхинчен 44,2 процент ытларах, азотăй удобренисем 90 процент ытларах туса кăларма палăртăнă.

Польша Министрĕсен Совĕчĕн президиумĕ Демократиллĕ Корея Халăх Республикине пулăшасси çинчен решени ĕлкăшнă

ВАРШАВА, июлĕн 31-мĕшĕ. (ТАСС). Хăçатсем çинче Польша Халăх Республикăн Министрĕсен Совĕчĕн президиумĕ Демократиллĕ Корея Халăх Республикине хăйĕн хуçалăхне юсама пулăшасси çинчен ĕлкăшнă решени пичетленсе тухнă.

Решенире çапла каланă:

«Гиттлер çарĕсем тапăнса çĕршыва пырса кĕнĕ-тата оккупацийленĕ вăхăтра Польша хуçалăхĕ питех те нумай арканнă, çынсем асан журнăн. Польша Халăх Республикăн халĕ Демократиллĕ Корея Халăх Республикăн хăйĕн хулисене, ялĕсене, промышленность предприятийĕсене, агрессорсем тискеррăн арканта тăкнăçĕрсене, юсама тăрăшăнине уйрăмах ырлать тата çавсене юсама нумай вăй кирлине ăнланать.

Польша халăхĕн çак позицине палăртса, Польша Халăх Республикăн Министрĕсен Совĕчĕн президиумĕ 1953 çулхи июлĕн 28-мĕшĕнче Демократиллĕ Корея Халăх Республикине пулăшу парасси çинчен решени ĕлкăшнă.

Польша Демократиллĕ Корея Халăх Республикине машинăсем, оборудованăи тата ытти материалсем парса пулăшать, çавăн пекех тата промышленносăн хăшпĕр предприятийĕсемне хулисене юсама технăкăла пулăшу парать».

Перемирие пурнăçланине çăнакан комиссии пĕрремĕш ларăвĕ

ПЕКИН, августăн 2-мĕшĕ. (ТАСС). Синьхуа агентстви корреспонденчĕ Çĕнтăр августăн 1-мĕшĕнче пĕтернĕ хыçăрта çапла каланă:

Августăн 1-мĕшĕнче, ăнтăлăра 3 сехетре, Панмыньчжэйне Корейăри перемири çинчен тунă килешăвĕн 36-мĕш параграфĕ тăрăх нейтральнăй государствăсен представителĕсемĕн уйăрăм комиссийĕ — перемирие пурнăçланине çăнакан комиссии официальнăй ĕçлеме тытăнăç. Комиссии пĕрремĕш ларăвĕнче çăмăл пулăç. Чехословакийăн — Франтишек Вурес генерал-лейтенант, — Польшăран — Мечислав Вонгровский генерал-майор, Швейцарăн — Фредерик Ринер генерал-майор.

Ларура Вурес генерал-лейтенанта Вонгровский генерал-майор, Чехословакине Польшăн ирхăтăкăн халăхĕсен Корейăра перемири тунăшăн хытă савăнни çинчен пĕлтерĕ. Перемири тунă Корейăра вăсă çул хушши тăмă вăрçă чăрăннине кăна пĕлтерĕççĕ, вăл çăвăн пекех Корея ăшăнăне тата тĕнчери çĕршывсен хушшинчи ăшăн пăхăнăвне мирлĕ майпа йăркелесе тĕлĕнĕне тунă пĕрремĕш утăм пулса тăрать, тенĕ вĕçĕм.

Швейцари представителĕ Свен Графстрем генерал-майор тата Швейцари представителĕ Фредерик Ринер Корейăра перемири тунине хăйсем кăмăллăн çинчен пĕлтерĕç тата комиссии ытти членĕсемне ăнăçăççĕ ĕçлеме хатĕр пулни çинчен каланă.

Перемирие пурнăçланине çăнакан нейтральнăй комиссин иккĕмĕш ларăвĕ

ПЕКИН, августăн 3-мĕшĕ. (ТАСС). Синьхуа агентстви корреспонденчĕ Çĕнтăр çапла пĕлтерĕ: августăн 2-мĕшĕнче перемирие пурнăçланине çăнама нейтральнăй государствăсен представителĕсенчен тунă комиссии иккĕмĕш ларăвĕ пулнă. Лару çапла ĕлшăнăнă: нейтральнăй çĕршывсен çăнаса тăракан кашни ушкăнне тăватă нейтральнăй государствăран кашниччен ишшер офицер кĕмелле.

Ларура çăнав ĕçĕсене туса пыракан нейтральнăй ушкăнсем кусса çĕрес тата сыхăну тытас ĕлтăксем çинчен, вĕсен членĕсемпĕн хăрушăрăхăсем туса хурас ыйтусем çинчен сăмах явнă.

ПХЕНЬЯН ХУЛИНЕ ЮСАССИ ТАТА УРАХЛАТСА ÇĔНЕТЕССИ ÇИНЧЕН ПОСТАНОВЛЕНИ ЙЫШАННĂ

ПХЕНЬЯН, августăн 3-мĕшĕ. (ТАСС). Паян Корейăн центральнăй телеграф агентстви Демократиллĕ Корея Халăх Республикăн министрĕсен кабинетĕ Америка интервенчĕсем арканта Пхеньян хулине юсасси тата урăхлатса çĕнетесси çинчен 1953 çулхи июлĕн 30-мĕшĕнче йышăннă постановление хăçатсем çинче пичетленĕ панă.

Пхеньяна юсанă тата урăхлатса çĕнетнĕ чухне хула аталанăвĕн историне уйăрăм палăрăс тăрăкан енĕсене сыхласа хăвараçăç. Хулана 10—15 çул хушшинче юсама тата урăхлатса çитерме палăртăнă. Пĕрремĕш черетри юсан ĕçĕсене вăсă çул хушшинче çуса пĕтеримелле.

Постановленире хулари халăхăн ăшшине пĕр миллион çынна çитичĕн ăстерме палăртнă. Пхеньян центрĕ—3,6 гектар ăшăннăкан площадь, центрти урам—Ленин тăшăнне пĕр майлă вырăнлăн асăлă проспект пулать. Постановленире авăлхи памятникенсене пурне те юсама, стадионсем, спорт площадкисем, ишмелли шыв бассейнĕсем тума палăртнă.

Правительство решенийĕ тăрăх Пхеньяна юсас тата урăхлатса çĕнетес ĕçлĕхне ĕçлекен комисси тунă. Комисси пуçлăхĕ пурăна республика Министрĕсен кабинетĕн председательне Ким Ир Сена ăйăрнă.

АМЕРИКАН КОРЕЙĂРИ 8-мĕш ÇАРĔН КОМАНДУЮЩИЙĔН ЗАЯВЛЕНИЙĔ

НЬЮ-ЙОРК, августăн 3-мĕшĕ. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентстви корреспонденчĕ Соултан пĕтернĕ тăрăх, Америкăн Корейăри 8-мĕш çарăн командующийĕ Тайлор генерал: перемири тахçăнĕнче «пир, çара майĕпен тата йĕркеллĕн пыççăлатас принципа тытса пырса, Американ Корея çарăн тенорне çĕнĕ чаçăсене туса йĕркелетпĕр», теçĕ каланă.

Перемири условийĕсем тăрăх, вăрçа хуçăшăнăн ивĕ енĕн те хăйсен çарăсен ăшшине ĕçтерме юрамасть.

Америка хушнине хирĕç пырса

ПАРИЖ, августăн 3-мĕшĕ. (ТАСС). Франс Пресс агентстви Осло хулинчен çапла пĕлтерĕ:

Норвегăн Ют çĕршыв ĕçĕсен министрĕстви суту-илу политика пайĕн директорĕ, Мелландер, США президентĕ Эйзенхауэр. Америка конгрессĕнче стратегилле материалсене Хĕвеланăç Европăран ССР Союзне сутас ыйтуна тунă доклад пирки çапла каланă: «Норвегăн ССР Союзна алăмини малашне те сутăç тăрăç, тенĕ.

Норвегăн хĕвеланăçĕнчи блокри çĕршывсемне суту-илу тăвассине чакарма хăтланăшне хирĕç тăрать, теçĕ каланă Мелландер.

«Анри Мартэна ирĕке кăларни— Франци халăхĕн çĕнтерĕвĕ»

ПАРИЖ, августăн 3-мĕшĕ. (ТАСС). Анри Мартэна ирĕке кăларни вăл Франци демократиллĕ правăсенне ирĕлĕксене сыхласа хăварăссăмăн кĕрешĕкĕн халăхăн ыйăхĕ çĕнтерĕвĕ пулать, тесе çыраçăç демократиллĕ хăçатсем. «Анри Мартэна ирĕке кăларни, — теçе çырать ларăн Жак Дюкло «Юманите» хăçатăн, — питех те ыйăхăн пĕлтерĕшĕ çĕ пуçа тăрать, мĕнпĕр тесен çак ĕç Индо-Китайăн вăрçа чарса çыртăвăсене çăнăç çăрасси куштанкуч вăйланăс пынă вăхăтра, çавăн пек хирĕç тăна правительствăна çыпçăнсе те тунă.

«Халăх тăрăшнине пула паян ирхине ирĕке туса, Самрăксен пĕтĕм тĕнчери фестивальне иртерекен комитета телеграмма ярăмăн. Телеграммăра çапла каланă:

«Халăх тăрăшнине пула паян ирхине ирĕке туса, Самрăксен пĕтĕм тĕнчери фестивальне хĕрăлăç сăлам яратăн».

«Юманите» хăçатăн Анри Мартэн Морис Торез патне ярăнă çыру пичетленĕ. Çак çырура Мартэн çĕнĕшнисем тĕрмере лăрăкан ытти демократиллĕ деятельсене те ирĕке кăларма пулăтăрассине шанса тăни çинчен, Мартэн хăй çак тĕлĕнне пурăçлама пур тăвăсене те тăрăшасси çинчен каланă.

Анри Мартэн хăйне ирĕке кăларассăн пĕрешкĕ мĕнпур организацисене тав тăвăнăçăр, демократиллĕ пулăвăсем пулăшăр, çавăн пекех хирĕç тăна правительствăна çыпçăнсе те тунă çинчен каланă.

АНРИ МАРТЭН ÇАМРĂКСЕН ПЕТЕМ ТĔНЧЕРИ ФЕСТИВАЛЬНЕ ИРТТЕРЕКЕН КОМИТЕТА ЯНА ТЕЛЕГРАММА

БУХАРЕСТ, августăн 3-мĕшĕ. (ТАСС). Паян хăçатсем çинче Анри Мартэн Çамрăксемпе студентсен пĕтĕм тĕнчери фестивальне иртерекен комитета телеграмма яна. Телеграммăра çапла каланă:

«Халăх тăрăшнине пула паян ирхине ирĕке туса, Самрăксен пĕтĕм тĕнчери фестивальне хĕрăлăç сăлам яратăн».

Бонри влаçсем демократиллĕ вăйсене суйлав уменĕнчи кампание хутшăнма чăрмантарăççĕ

Германири Коммунистсен партийĕн Центральнăй Правленийĕн протестĕ

БЕРЛИН, августăн 3-мĕшĕ. (ТАСС). АДН агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Германăри Коммунистсен партийĕн Центральнăй Правленийĕ Фюрст патне — «бундестăр суйлавне иртнĕçе тĕлĕшне ĕçлекен руководительсем» патне протест çырса янă. Унта влаçсем чылай çĕрте Коммунистсен партийĕ пухăнăп суйлав уменĕнчи митингсемне пухăсенне иртнĕçне чарни çинчен, плакатсемне суйлав уменĕнчи литературăна конфискацилени çинчен тата коммунистсен партийĕн агитаци пункчĕсемне çурчĕсене пумай çĕрте тапăнни çинчен каланă.

Власть органĕсем, пурнăçлăн малтан полици, çавăн пек ĕçсем туни,—теçĕ протестра, — конституцие кирекĕçĕрăн пăсни, сăмахран, Тĕп законăн 8-мĕш, 18-мĕш тата 21-мĕш статьисене пăсни палăрать.

Юлашкинчен протестра Германăри Коммунистсен партийĕн Центральнăй правленийĕ Хĕвеланăç Германăри «бундестăр суйлавне иртнĕçе тĕлĕнне ĕçлекен руководительсен» конституцие хирĕçле ĕçсене, коммунистсен партийне суйлав уменĕнчи кампание иртнĕçне чăрмантарăнă ĕçсене туса çăрас пирки вăрçăсăр пăхăнăвне тăрăвăнни çинчен каланă.

Иртнĕ вăрçăра парăнтарнăшăн тавăрма ĕмĕтленекен çынсен пухăвĕсем

БЕРЛИН, августăн 3-мĕшĕ. (ТАСС). Хĕвеланăç Германăри ДПА агентстви пĕлтернĕ тăрăх, августăн 2-мĕшĕнче Хĕвеланăç Германăри чылай хулаçенче, сăмахран, Киль, Бонн, Мюнхен, Равенсбург, Нюрнберг хулисенче тата Хĕвеланăç Берлинра иртнĕ вăрçăра парăнтарнăшăн тавăрма ĕмĕтленекен çынсен митингĕсем пуçăнăç.

Митингсенче Бонри правительствăн членĕсем тата Хĕвеланăç Германăри иртнĕ вăрçăра парăнтарнăшăн тавăрма ĕмĕтленекен çынсен тĕрлĕ организацийĕсен представителĕсем сăмах туха калаçăç. Равенсбургри (Кăнтăрăн Вюртемберг) митингра Бонри кăнçăлер Алеваэр сăмах тухса калаçăç. Вăл иртнĕ вăрçăра парăнтарнăшăн тавăрассăмăн çине тăма хăтĕртнĕ. Алеваэр, çăннине ишсен, Хĕвеланăç Германăри иртнĕ вăрçăра парăнтарнăшăн тавăрма ĕмĕтленекенсен ăçăмне вăйлатма, Одерпа Нейссе шыв ĕçĕм тăрăх пыракан чикĕрен хĕвелтухăç енчи территорисене вăйна ирĕксĕрлесе тавăрассăмăн тăрăшма чĕннĕ.

Алеваэр: кусса килнĕ çынсен хăйсен ăлăкăн вырăнĕсене «каяла тавăрăмалли кунĕ пуçлăпех çитет», теçĕ.

Хĕвеланăç Берлинра ĕнер пулнă митингра Бонри министр Кайзер тата Хĕвеланăç Берлинăн обербургмистрĕ Рейтер çавăн пек хĕтĕртсе калаçăç.

Кайзер хăйĕн сăмахĕнче: Бонри правительство Германие нимĕçсен Одерпа Нейссе шывĕсем тăрăх пыракан чикĕсем леш енчи территорийĕнне «пĕрлеттерес» политика тытса пырать, çав политикăна пурнăçлассăмăн нумай ĕçлет, теçĕ.

Шлезвиг-Гольштейн çĕрĕнче кусса пăнă çынсен ĕçĕсене туса тăракан министр Асбах вара Майн çинчи Франкфурт хулинче пулнă митингра, «кусса пăнă çынсен» митингĕнче тухса калаçă. Германие «хĕвелтухăçĕнчи территорине пĕрлеттерес ĕçе» пĕтĕм Европа хутшăнмине, урăхла каласан, «Европа çарĕ» текенскерăн ялавĕне вытĕнсе, Хĕвеланăç Германăн агрессивлăç çăмăр тунине çеç пурăнăçлама пулать, теçĕ вăл.

Японăн парламентĕнче

ШАНХАЙ, августăн 3-мĕшĕ. (ТАСС). Токиоран илнĕ хыпарсем тăрăх, паян Японăн парламенчĕн кĕçĕн палăтинче вот çĕршыв çĕçĕсен министрĕне Окадзакине шанмалла мар тесе тăрăтнă çĕнĕве сасăланă. Кун пирки оппозиципи партийĕсем — сылтăмăр тата сулахăрăн социалистсен çĕнĕ тăрăтнă пулнă. Вĕсем, Токиори радио пĕтернĕ хыпарта каланă тăрăх, Окадзакине «дипломати ĕçĕне Америка майăн пулса ĕçлеттĕнĕ» кабинетăн кăларма требовани çитнĕ.

Окадзакие шанмаллă мар çинчи çĕнĕ тăрăтнă парăнсем — оппозиции партисем министра Японăне милитаризма çăмăлăн çĕклентерес политика тытса пынăшăн айăплаçă. Çакăнпа милитаризм çĕклеттерессине хăварăлатăп ĕçре Америка «пĕр-пĕрăн хăрушăрăхăне пĕрлешсе хăтĕлемели управленийĕ» енĕпе пăракан «пулăшу» пысăк вырăн ăшшăнса тăрать.

Сулахăйăн тата сылтăмăн социалистсен партийĕсен резолюцийĕнче каланă тăрăх, Окадзаки çирĕн экономика тума мăй пăракан политикăна пурнăçлама кăлăнăмест, вăл пĕр тан мар правăлла договорсене, сăмахран, Японăне Америка хупăнăн çинчи хăрушăлăхăрна пуçлаçăр, вăл çинчи хăрушăлăхăрна пуçлаçăр, вăл çинчи хăрушăлăхăрна пуçлаçăр».

Курăкансемпе театр

Чăваш республикăн куçса çÿренĕ колхоз-театрĕ, час-часах колхозсенче пулса, ĕçленисен ăнăç массине çĕнĕ пуçăнăлăмăрăн пăхăнтарать. Юлашки уйăхсенче кăна пирĕн колхозăн ивĕ спектакль парта пăчĕç.

Театрăн çĕр бригадăн В. Гольфельдăн çырнă «Ивана Марье» пьесăна лаптăк. Курма пынă çынсене спектакль кăмăла кайрĕ. Анчах пьесăри роль-сене вылянăн артистсен хушшинчĕсене курăкансем пĕлеççĕ, çавăнпа та спектакльне лайăх вылянăн артистсен ячĕсене асăнса тав тăваймăçĕ. Спектакль пĕтнĕ çăмăлăн та калаçусем пулмарĕç, курăкансен шухăш-кăмăлне мăтса пĕлмерĕç. Çапла вара артистсем спектакле сцена çинче выласа пачĕç та, театрăн çĕр вĕçленчĕ.

Театрăн тепĕр бригади Болгари драматургĕ, Димитровăн пьесăна çырнăшăн О. Василев сăмăн «Çăр çинчи рай» ятлă драмăна пычĕ, анчах вăл постановăна колхозниксем ăçăйăмарĕç.

Театр колхоза тĕттăм пулсан çитнĕ. Унăн администраторĕ спектакль пуласси çинчен колхозникенне пĕлтерне тăрăшман, çавăнпа театра курма пыракансем пулмаç. Спектакльне выляма хăтĕрленнĕ артистсем, кăмăлăр пулса, хăйсен хăватăрсене салаçăç. Тепĕр кунне театр коллективĕ васкавлăн колхозран тухса кайăç.

Халăхăн вăхăтра театр искусствин колхозниксен хушшинче те тивĕçлĕ вырăн ăшшăнса тăрать.

Театрсен курăкансемпе сыхăну тытассине вăйлатмалла, ăнăç ăстимпа сăхăнса ĕçлемелле. Çавăн чухне театр хăйĕн умĕнче тăракан задачăсене ăнăçлăн пурнăçлăç.

В. АНТОНОВ.

Первомайски районăн, «Красный флот» колхоз.

Художествăлăл пултарулăх коллективĕсен смотрĕ

Çак кунсенче Шупашкарта Чăваш-промсовет системине кĕрекен промысла артелĕсенчи художествăлăл пултарулăх коллективĕсен республикăри смотрĕ пуçланă иртрĕ. Смотра тата артельсем коллективсем хутшăнчĕç.

Çак смотр Чăваш-промсовет системине кĕрекен промысла артелĕсенчи художествăлăл пултарулăх коллективĕсем, иртнĕ çулхи смотр вăхăтĕнчине таванăшăрсан, творчество тĕлĕшĕнчен чылай ăçăнне кăтартса пачĕç. Коллективсен репертуарĕ çĕнĕ произведенисемпе пуянланнă.

Республикăри смотр комиссийĕ Улăтăр-тăн «Красная швея» артелĕнчи художествăлăл пултарулăх коллективне тата Шупашкарти «Победа» артелĕн халăх инструментăсен оркестрне пĕрремĕш премипа памалла турĕ. Канашри «Дружба» артелĕн хор коллективĕ иккĕмĕш вырăн ăçăмăнне.

Н. АМУРЦЕВ.

КАШМАНА ЛАЙĂХ ПАХСА ÇИТĔНТЕРЕÇÇĔ

ЧУРАЧИК. «Прогресс» колхозăн вылăх апачĕ хатĕрлевĕн бригада (бригадирĕ коммунист А. Яковлев ыстапă) вылăх кăшманне лайăх пăхса çитĕнтерет. Кăçал çак сĕтекле апата 10 гектарăн пурĕ 265 тонăпран кăм-кăм туса илесси палăртăнăç. Кăшмана сăмхурăксенчен ивĕ хут тасатнă, тракторпа культивацăн тунă.

Ю. ПЕТРОВ.

ПАЯН «СОВЕТСКАЯ ЧУВАШИЯ» ХАÇАТРА

Уяснатăр. — Партороганизацисен отчетне суйлав пухăвĕсем.

Республика тăрăх.

Мĕнпур комбайнсенче, жаткăсемпе тата молотилкăсенче тухăçлăх ĕçлер!

А. Тумаков.— Суд органĕсен ĕçĕнче социализма законлăха çирĕп пурнăçласа пымалла.

А. Андреев.— Вылăх-çĕрĕх фермисене шыв парса тăрасси.

Ют çĕршывсенчен килнĕ хыпарсем.

Республикăри çăмăл атлетсен ăмăртăвĕ.

Редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

Эсĕ йăнăшатăн...

(Юлашки. Пуçламăшĕ 3-мĕш страницăра).

пиншер çынсен чĕркеçе кĕрсе вырнаçма пăхмелĕç! Ун пек пулма пур çын та пултарайăмăсть, анчах вăл пултарăн, Инда. Ешчен, эсĕ мухтавна чап кăна пыратăн пулсан,— нихçан та çăлăк ачăшăн пулăмăстăн... Ешер ăна пиччеçăн çыру ыстăм,—Петя кĕсьерен çыру кăмăрăн та Лидăна панă,— Вуласа пăх...

Лида васкамасăр вуланă.

«...Петя, эсĕ мĕнле професси çăлăхрăсăн çинчен пĕлеттĕн. Пирĕн çĕршыва начар професси пĕрре те çук. Кам мĕнле ĕçе юратать, унăн çавăн лайăх. Учительсем пиншер ачасене вĕрентеççĕ, вĕсене çăлăхăмăн кирлĕ те усăлăм çынсем тăвасçĕ. Инженерсем — заводсем, çуртсем, стадионсем тăвасçĕ. Эсĕ вĕренекен шкула та, кулленех ăçăра çÿрекен трамвая та, эсĕ тăхăнсе çÿрекен костюмсене те инженерсемпе рабочисем тунă. Театрсенче пулакан киносем, спектакльсем, концертсем хăйсен ĕçне чĕрĕрен юратакан артистсем тăрăшнине пулăç. Ешер кулленех сиекен сăлăра пирĕн вĕçĕ-хĕрçĕр уй-хирсенче акса ÿстерĕç, унта тырпулăн ваннăн пĕрчинех, пучахне асăрхаса, вĕсем татах та тухăçлăрах пулччăр тесе, пиншер колхозникисенне агрономсем ĕçлеççĕ. Врачсем, артистсем, капитансем, шахтерсем, механиксем... Мĕн чухлă професси! Ешер юратнăн пĕлес пулать, çавăнпа ăна çулласа пиле те пĕлмелле. Хăшпĕрисем самăрăн чухне йăнăшаççĕ, ăнăçăççăн çÿреççĕ, çулемеççĕр е çăмăл кăна мухтаççăн чăн пăрçăçĕ. Ун пек çынсенчен нихçан та пархатар пулмасăть, вĕсен нихçан та мухтавăн пулмаççĕ, мĕншĕн тесен ун пекнисене çăлăк хисепленеç. Пĕлеттĕн, эсĕ ун пек çын мар, вăчах хăй çăвăн пек тухăмăлăн пулсан—эсĕ йăнăшатăн.

Мухтавна чапа пыраса тупмаççĕ, вĕсем тĕрĕç ĕçлекен çын пăтне, пĕтĕм çĕршывăн тăрăшăкан патне хăйсемех пырççĕ».

Вĕсем пăрçăн тухнă та килеле утнă. Калаçу ишелпе те çийĕнчех çăлăмăмăн, Лида час-часах Петя ыйтăвĕсене те отвертеленĕ. Вăл тухăмна кайса пынă.

— Ешĕ кăçа пултăр,—тенĕ Петя Лидăсен пĕрчĕ тĕлне çитсен.

— Сана та ешĕ кăçа пултăр. Анчах эпĕ вĕçĕр часах çывăрса каяйăмăсăн пулъ...—Лида куçĕсем кăштах шывланнă пек курăнăç,—Кĕçĕр эпĕ шухăлнăс тенĕп... Ешер тĕн пулăпăр. Калаçăпăр...

Унăн сăмси мĕншĕн чĕтренине, куççăсĕсем мĕншĕн тухнине Петя ишелпе те çийĕнчех Ăнланса илеймĕн: тав туса-ши, силенсе-ши?.

— Лида,—тенĕ вăл юлашкинчен хĕр куçĕсенчен пăхса, ăнăç сасăпа,—тен çеç мана ăнланмарăн пулъ? Эпĕ сана начар пултăр тенĕçĕн...

— Пĕлеттĕн, Петя... Эпĕ ăнланатăп... Эпĕ татах пулмăп шухăшласа пăхăн-ха,— Лида пуçне уснă та пĕр вăхăт ушшăн чĕнмесĕр тăнă...

«Лида ăнланчĕ-ши?—шухăшланă Петя, çулам тăрăх хуллен кăна ишелле-утса.— Лайăх хĕр... Ăнланнă пулсан, вăл артистка пулма те пултарать...»

Петькăн ишелле те сывăрма выртас килмен. Сунтăрăнса сÿле-сÿле вĕçсе хăпарăчĕ те, пĕтĕм çĕршыв çийĕн çăвăнса кăлечĕ. Ютăмăрăн çăмăл та, çăмăлăн та çÿреççĕ, ăнăçăрах çÿреççĕ çăмăрăн çăмăр çăрасçĕ, ăçăмсĕрĕсем е çăмăл кăна мухтаççăн чăн пăрçăçĕ. Ун пек çынсенчен нихçан та пархатар пулмасăть, вĕсен нихçан та мухтавăн пулмаççĕ, мĕншĕн тесен ун пекнисене çăлăк хисепленеç. Пĕлеттĕн, эсĕ ун пек çын мар, вăчах хăй çăвăн пек тухăмăлăн пулсан—эсĕ йăнăшатăн.

РЕДАКЦИ АДРЕСЕ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редактор—0-47, редактор вăмăстăвĕ—3-90, ответлă секретарь—4-26, секретариат—3-54, промышленность пайĕ—5-79, информаци пайĕ—13-37, партийăн пурнăç пайĕ—3-04, ихçăçлăх пайĕ—3-97, культура пайĕ—3-61, совет строительстви пайĕ—8-61, çырçăн пайĕ—7-32, издательство капитурĕ—0-23.

ШУПАШКАРТИ ТАТА РЕСПУБЛИКАРИ КИНОТЕАТРĔНЧЕ

„ЗАПОРОЖЕЦ ЗА ДУНАЕМ"

ятлă илемлĕ çĕнĕ фильм кăтартăна пуçлаçĕ

Композитор — С. Н. Гулак-Артемовский.

Фильма лартаканĕ—В. Лапокный.

Государствăн Украина ССР-ĕнчи Т. Г. Шевченко ячĕпе тăракан Ленин орденĕлĕ оперăпа балет театрĕн симфонилле оркестрĕ, хорĕ тата балечĕ.

Ролсене çак артистсем выляççăç: Н. Паторжинский, М. Литвиненко-Вольгемут, Е. Чавдар, Н. Шелюжко, В. Матвеев, М. Гришко, И. Кученко, К. Бородинский.

Киевăн илемлĕ фильмсен киностудийĕ Укерне.

КИНО

«РОДИНА»—августăн 5-мĕшĕнче 12 тата 14 сехетре пуçланакан сеанссенче «Стальной солдат», ытти сеансенче—«Последний табор». Сеанссем 16 сехетре, 18 сехет те 15 минута, 20 тата 22 сехетре пуçланаçĕ.

НТ 06463 Типографии № 1 Министерства культуры Чувашской АССР. Тираж 20.000 экз.